

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра філософії та культурології

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Конфліктологія та медіація»

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма

(назва програми)

Спеціальність 232 – Соціальне забезпечення

(вказати: код, назва)

Галузь знань 23 Соціальна робота

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: кандидат соціологічних наук, доцент Медіна Тетяна Вячеславна

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

<http://philology.chnu.edu.ua/?personal=%d0%bc%d0%b5%d0%b4%d1%96%d0%bd%d0%b0-%d1%82%d0%b5%d1%82%d1%8f%d0%bd%d0%b0-%d0%b2%d1%8f%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%96%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-4395>

Контактний тел.

+38 (095) 701-05-56, +38 (068) 474-57-08

E-mail:

t.medina@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5049>

Консультації

Очні консультації: четвер, 16-00-17.30

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Проблеми конфліктної взаємодії в суспільстві залишаються актуальними протягом всього існування цивілізації. Вони загострюються у зламні моменти історії – періоди війни, революцій і криз, заколотів і смут, під час боротьби за владу чи власність, унаслідок тоталітарного терору, через нестримне прагнення одних панувати над іншими, через кримінальне та інші форми насильства. Тож ХХІ століття поставило перед людством безальтернативну дилему: або оволодіти наукою та мистецтвом залагодження й попередження конфліктів, або втратити перспективи виживання людства на Землі через їх фатальні наслідки. Конфлікти виникають в усіх галузях суспільних відносин: у політиці та економіці, державному управлінні й соціальній сфері, у релігійному, духовному та етнокультурному житті. Це цілком природний процес, який супроводжує соціальну еволюцію, реформи, модернізаційні зміни, а особливо – транзитивні перетворення, що тягнуть за собою не лише болісне руйнування старих соціальних норм та інститутів, а й глибинні прогресивні наслідки всіх суб'єктів соціальної дії.

2. Мета навчальної дисципліни: Сформувані у студентів основи знань про природу конфліктів, набуття практичних навичок у їх розв'язанні, вироблення умінь прогнозувати і контролювати конфліктну ситуацію, позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Вивчення дисципліни є необхідним для сучасного фахівця, оскільки це важливо для успішної кар'єри та взаємодії в різних сферах життя.

3. Пререквізити. Філософія (компетентності: логічність, послідовність, систематичність та аргументованість міркувань; здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти суперечності та неповноту аргументації; прагнення до оптимальних рішень та ясності умовиводів). Основи наукових досліджень (здатність відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих; схильність до самоперевірки отриманих результатів, навички написання аналітичних наукових текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури; дотримання стандартів академічного оформлення тексту). «Основи красномовства» - навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

4. Результати навчання.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 232 Соціальне забезпечення) вивчення дисципліни «Конфліктологія і медіація» сприяє формуванню таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.

ФК15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності.

Програмні результати навчання

РН9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.

РН19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна		4	5	150	15		30		105		Залік
Заочна											

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 4 кредити/120 годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальна теорія конфлікту											
Тема 1.1. Конфлікт як суспільний феномен і його наукове дослідження	14	2	2			10						
Тема 1.2. Ретроспектива розвитку конфліктології	14		4			10						
Тема 1.3. Сутність конфлікту та його структура	12	2				10						
Тема 1.4. Динаміка розвитку конфлікту	12		2			10						

Тема 1.5. Джерела та причини конфлікту	7	2				5						
Тема 1.6. Конфлікти у різних сферах і формах взаємодії людей	14		4			10						
Тема 1.7. Групові особливості виникнення конфліктів в організації	9	2	2			5						
Разом за ЗМ1	82	8	14			60						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Медіація як спосіб урегулювання спорів											
Тема 2.1. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	12	2				10						
Тема 2.2. Переговори й посередництво у конфліктних ситуаціях	14	2	2			10						
Тема 2.3. Психологія конфлікту	14		4			10						
Тема 2.4. Учасники медіації. Майстерність медіатора	12	3	4			5						
Тема 2.5. Медіаційна процедура. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин	16		6			10						
Разом за ЗМ 2	68	7	16			45						
Усього годин	150	15	30			105						

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Конфлікт як суспільний феномен і його наукове дослідження <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Поняття конфлікту.	10

	2. Конфліктологія як галузь наукового вивчення конфліктів. 3. Необхідність володіння основами конфліктології в сучасному суспільстві.	
2	Тема 1.2. Ретроспектива розвитку конфліктології <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Проблема конфлікту в сучасній науці. Структура та функції конфліктології. 2. Становлення знань про природу конфліктів у давньому світі та античному суспільстві. 3. Соціальні конфлікти як предмет аналізу мислителів Середньовіччя, Нового часу та періоду становлення буржуазного суспільства. 4. Психологічні напрями дослідження конфліктів. 5. Соціологічні теорії конфліктів другої половини XX ст. 6. Новітні тенденції конфліктологічних досліджень. 7. Розвиток конфліктології в Україні.	10
3	Тема 1. 3. Сутність конфлікту та його структура <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Конфлікт як предмет дослідження 2. Структура конфлікту. 3. Функції конфлікту. 4. Найпоширеніші детермінанти конфліктів. 5. Межі конфліктів.	10
4	Тема 1.4. Динаміка розвитку конфлікту <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Соціальна напруженість у передконфліктній стадії відносин. 2. Стадії розвитку конфлікту: латентна; відкритий конфлікт (інцидент, демонстрація сили); фаза агресії (баталії, ескалація і «генералізація»); реверсія у відносинах супротивників. 3. Фаза завершення конфлікту; основні шляхи і форми його закінчення. 4. Конфліктна поведінка: стратегії і тактики конфліктних дій.	10
5	Тема 1.5. Джерела та причини конфлікту <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Поняття джерел і причин конфліктів. 2. Економічні, політичні, релігійні, міжособистісні конфлікти 3. Причини конфліктів: культурні розбіжності, мовні бар'єри, різниця у традиціях і звичаях, соціальні фактори 4. Вплив зовнішніх факторів на конфлікти	5
6	Тема 1.6. Конфлікти у різних сферах і формах взаємодії людей <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Економічний конфлікт. Професійні та корпоративні конфлікти. 2. Політичні конфлікти та кризи. 3. Міжнаціональний конфлікт. 4. Соціоструктурні конфлікти (класові, міжгрупові, «конфлікт поколінь», міжособистісні тощо). 5. Конфлікти духовно-культурної сфери; релігійний конфлікт. 6. Міжнародні та воєнні конфлікти	10
7	Тема 1.7. Групові особливості виникнення конфліктів в організації <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Різноманітність інтересів і цілей 2. Способи комунікації	5

	3. Боротьба за владу 4. Невизначеність ролей 5. Відчуття відокремленості 6. Несправедливість прийняття рішень 7. Групові відчуття та ідентичність	
8	Тема 2.1. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Стратегії управління конфліктом. 2. Можливі шляхи вирішення конфлікту. 3. Тактики вирішення конфліктних суперечностей. 4. Управління конфліктом	10
9	Тема 2.2. Переговори й посередництво у конфліктних ситуаціях <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Стилi перемовного процесу. 2. Жорсткий стиль. 3. М'який стиль перемовин. 4. Торговий стиль перемовин. 5. Співробітницький стиль перемовин. 6. Організація перемовин.	10
10	Тема 2.3. Психологія конфлікту <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. 2. Когнітивні і емоційні аспекти конфліктів: психологічні бар'єри; комплекси неповноцінності; самоствердження; амбітність. 3. Конфлікти і агресія. Фрустрація. Криза. Стрес.	10
11	Тема 2.4. Учасники медіації. Майстерність медіатора <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Поняття медіації та умови її проведення. 2. Критерії ефективності проведення медіації. 3. Медіатор: знання, уміння, навички.	5
12	Тема 2.5. Медіаційна процедура. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Причини недоцільності медіації. 2. Порядок проведення процесу медіації. 3. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин	10

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

дисципліни.

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, практичні завдання);

МН3 – наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату, написання есе);
МН5 – методи дистанційного навчання (з використанням системи Moodle);
МН6 – самостійна робота (розв’язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів першого рівня освіти.
МН 8 – ситуаційні завдання;
МН 9 – робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);
МН 10 – самостійна робота
МН 11 - робота з тестами
МН 12 - робота в малих групах
МН 13 – інші методи навчання

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Види та форми контролю: усні та письмові відповіді й доповіді здобувачів; письмові творчі роботи (есе; аналітичні повідомлення, реферати, порівняльні таблиці); групові тематичні дискусії; презентації; тестові завдання, термінологічні диктанти тощо.

Форми та методи оцінювання:

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:
усне і письмове опитування;
виконання письмових робіт (есе, реферат);
стандартизовані тести;
презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
інші види індивідуальних та групових завдань.
підсумкове оцінювання: залік

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни Розподіл балів, які отримують студенти (залік)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T 12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

Курс «Конфліктологія та медіація» вивчається протягом семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю. Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (30+30).

У межах кожної теми оцінюються (максимум):

- усна теоретична відповідь – 3 бали;
- доповнення, участь у дискусії – 1 бал;
- ІНДЗ – 3 бали;
- у разі виконання більшої кількості ІНДЗ (за умови їх належної якості) надлишок балів може зараховуватися до майбутньої оцінки за підсумковий контроль.

Сума максимальних балів – 60.

Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він проводиться у вигляді тестування.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу «Конфліктологія та медіація» отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS.

При виставленні загальної оцінки враховуються такі критерії:

«А» ставиться у разі, якщо здобувач:	постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни; глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу; показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал; продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її; переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; - належним чином виконував завдання для самостійної роботи; - допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності; добре виконав завдання модульного контролю.
«В» ставиться у разі, якщо здобувач:	розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу; робив узагальнення та висновки з окремих питань; виконував завдання для самостійної роботи; при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; добре виконав завдання модульного контролю.
«С» ставиться у разі, якщо здобувач:	розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу; формулював висновки з окремих питань практичних занять; не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях; брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури; виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.

«D» ставиться у разі, якщо здобувач:	відповідав на окремі питання, які обговорювалися; формулював висновки з окремих питань; при підготовці до практичних занять майже або й зовсім невикористовував додаткову літературу; не проявляв активності на практичних заняттях; частково виконав завдання для самостійної роботи; не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; при виконанні завдань модульного контролю допустив багатонеточностей або декілька грубих помилок.
«E» ставиться у разі, якщо здобувач:	відповідав на окремі питання, які обговорювалися; допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення, не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему; недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову; не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; виконав окремі завдання для самостійної роботи; не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
«Fx» ставиться у разі, якщо здобувач:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях; – допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконав завдання модульного контролю.
«F» ставиться у разі, якщо здобувач:	поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; не ознайомився з рекомендованою літературою; не виконав завдання для самостійної роботи; не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання; не проявляв активності на практичних заняттях; на підсумковому занятті не вмів відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; не виконав завдання модульного контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	задовільно
35-49	FX	
		незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

Здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Ващенко І. В., Кляп М. І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. К, Вво: «Знання», 2013.
2. Вступ до альтернативного вирішення спорів: навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.]; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2017.
3. Галіян І. М. Медіація та консиліація як примирні процедури внутрішнього корпоративного конфлікту. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 3. С. 201-203.
4. Дутко А., Нагірняк О. Медіація як спосіб вирішення сімейних спорів. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія: "Юридичні науки". 2020. Т. 7. № 1. С. 148-152.
5. Конфліктологія : навч. посіб. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2016.
6. Конфліктологія : навч. посіб. Право, 2012.
7. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015.
8. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
9. Майструк Н. Дослідження соціальних конфліктів у німецькій соціології: класичні та сучасні орієнтири. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2004. № 1. С. 152 – 162.
10. Мацієвський Ю. Конфліктологія: що та як вивчати? *Людина і політика*. 2000. № 1. С.25-30.
11. Сириця Г. Соціально-філософські аспекти теорії конфліктів. Наукові записки (Тернопільський державний педагогічний університет ім. В. Гнатюка). Серія: Філософія. 2001. № 7. С. 91-98.

8.2. Допоміжна

1. Барабаш О. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 208-212.
2. Біцай А. Участь адвоката в медіації: монографія. К.: Алерта, 2017. 260 с.
3. Вайнагій М. В. Теоретико-правові проблеми переговорного процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021.
4. Гаро Г. О. Мирне вирішення сімейних спорів. Х.: Фактор, 2019.
5. Головащенко С. І. Ідея миру в Біблії: базисні смислоутворюючі структури. *Наукові записки НаУКМА*. Т. 18. Філософія та релігієзнавство. К., 2000. С. 84-89.
6. Грушевська С. Конфлікт: етико-психологічний аналіз. - К., 2000.
7. Даниленко О. А. Ідеї Нікласа Лумана в контексті проблем сучасної конфліктології. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. 2009. № 844. С. 32-38.
8. Денисенко І.Д. Основні тенденції дослідження соціального конфлікту в західній соціології в другій половині XIX – першій половині XX ст. Вип.1. Х., 1998. С. 37-43.
9. Дмитренко А. А., Мазур М. Р. Особливості медіації у кримінальному провадженні України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. С.

273-277.

10. Казаков В. Концепція нового соціального конфлікту Алена Турена. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2008. № 3. С. 151-168.
11. Лапкін А. В. Участь прокурора в кримінальному провадженні на підставі угоди про примирення. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/viewFile/62776/58260>
12. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2018. С. 120.
13. Любченко Я. П. Сутність альтернативних способів вирішення правових спорів. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. Одеса, 2017. Вип. 79. С. 66-72.

Політика навчальної дисципліни

Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі.

На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді.

На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності».

При оцінюванні результатів навчання враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.